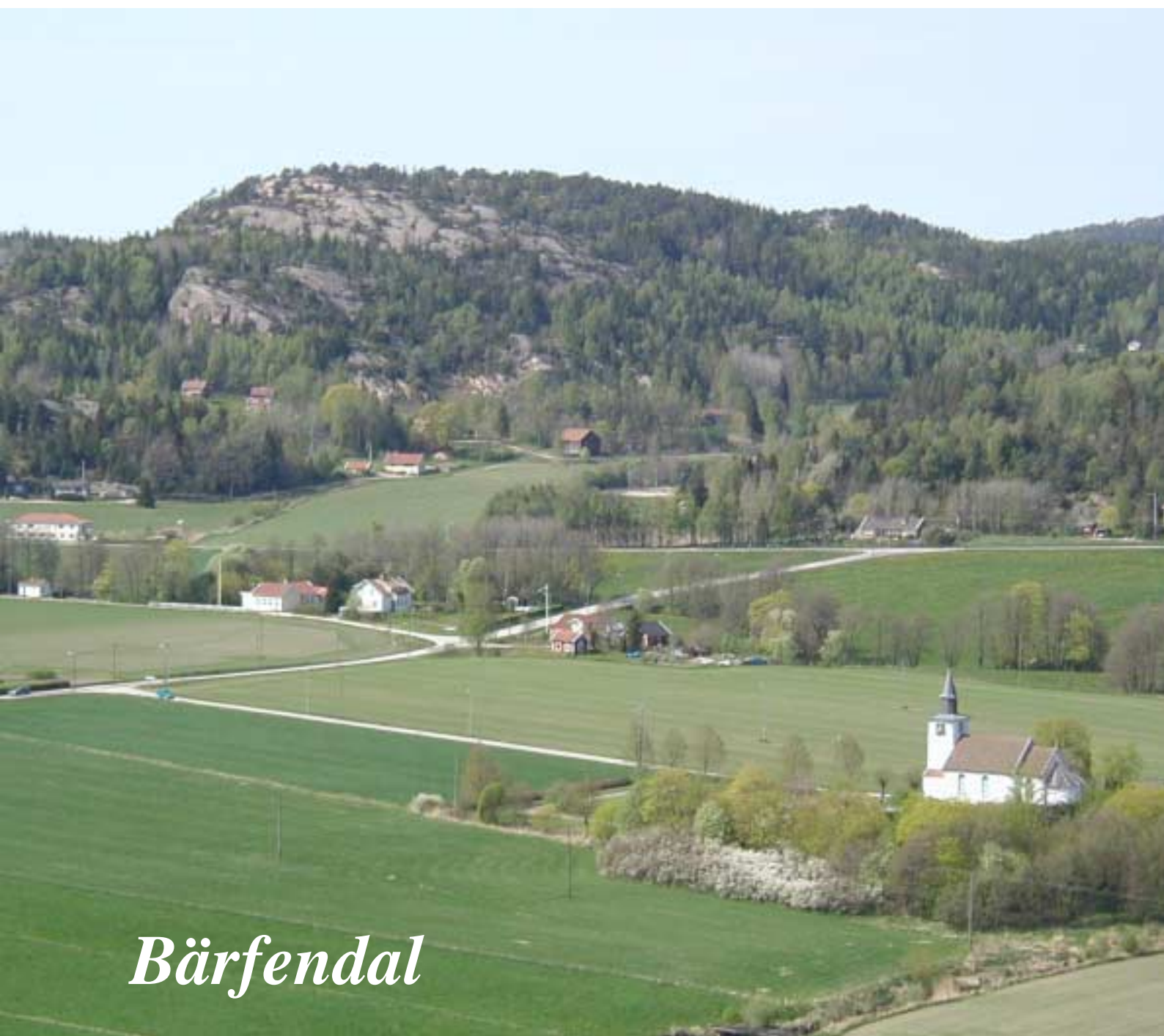

Bygga i kulturmiljö

Munkedals kommun

Bärfendal

BÄRFENDAL

- bebyggelse och fornlämningar i ett öppet, väl avgränsat dalgångslandskap

Bärfendalen har i ganska sen tid varit täckt av vatten. Med fantasins hjälp kan man föreställa sig hur Åbyfjorden en gång sträckte sig ända in i dalgången, där nu bebyggelsen ligger. Det måste ha varit en vacker fjord med sina omgivande, branta berg. Dalens utlöpare i väster ingår i en mäktig sprickdalgång som från Bottnafjorden löper österut, via Tåsteröds vatten, tills den möter Bärfendalen. Det storslagna och natursköna dalgångslandskapet har få motsvarigheter i södra Sverige.

Det rika innehållet av fornlämningar i Bärfendal representerar sannolikt ett långt avsnitt av forntiden med början redan i stenålder. Dalbottnarna är helt uppodlade och gårdarna ligger karaktäristiskt uppdragna, tätt mot bergssidorna för att inte bebyggelsen ska inkräkta för mycket på den bördiga åkermarken. I bykärnan, där landsvägarna möts vid Holma-Orreberg, ligger bebyggelsen mer samlad, med bl a de byggnader som inrymt skola och lanthandel.

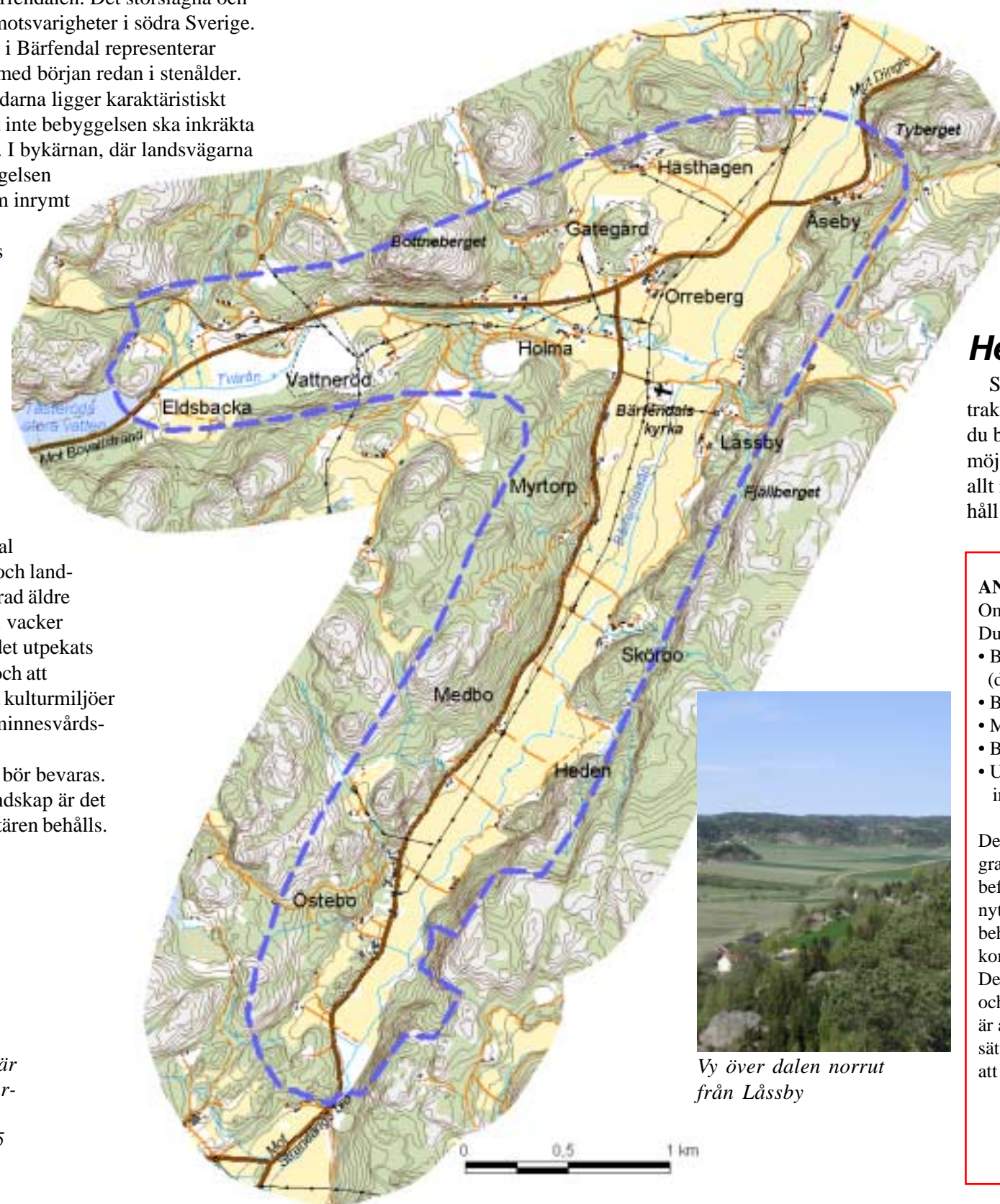
Bärfendals kyrka är en av Bohusläns äldsta kyrkor som fortfarande är i bruk. De äldsta delarna är från 1100-talet. Kyrkan är en sk romansk absidkyrka, uppförd i skalmursteknik som ett rektangulärt långhus med ett smalare kor och en halvrund absid i öster samt med tillbyggt torn och sakristia.

Varför och hur?

Det kulturhistoriska värdet i Bärfendal ligger i den sammantagna bebyggelse- och landskapsbilden med en till stor del välbevarad äldre bebyggelse och en mycket säregen och vacker landskapsbild. Detta har gjort att området utpekats som riksintresse för kulturmiljövården och att Bärfendal finns med bland de värdefulla kulturmiljöer som är redovisade i kommunens kulturminnesvårdsprogram.

Bebyggelsen i området är viktig och bör bevaras. Vid förändringar av bebyggelse och landskap är det därför viktigt att den traditionella karaktären behålls.

Detta kartutsnitt visar hur den miljö är avgränsad som är utpekad som kulturhistoriskt värdefull i kommunens kulturminnesvårdsprogram från 1995

SE DIG OM I LANDSKAPET

När du ska bygga nytt, om eller till - se dig omkring, hur fint och naturligt man av tradition har anpassat sig till naturens och landskapets förutsättningar.

Karaktäristiskt för Bärfendalen är det öppna landskapet. Husen ligger oftast i gränsen mellan berg eller skogsbryn och den uppodlade marken. Jordbruksmarken är värdefull att spara medan skog och berg kan ge lä och fina rumsbildningar.

Miljön är en helhet och det är därför viktigt att inte bara planera hur bostadshuset på en fastighet ska utformas, utan även hur tillfartsväg, ladugård och andra uthus, inhägnader, trädgård och övriga marker ska se ut.

Byggnadstradition

Bärfendal har sin särskilda karaktär, men den bebyggelse som finns här är som helhet ganska traditionell.

Den vanligast förekommande hustypen på den bohuslänska landsbygden är det sk dubbelhuset. Det har en storlek och planlösning som mycket väl går att anpassa till ett modernt boende - oavsett om det handlar om ny- eller ombyggnad. Dubbelhusen har fina proportioner och rumssamband. De går att komplettera med tillbyggnader som mindre verandor och förstugor.

Äldre hus är byggda med de traditionella byggnadsmaterialen - sten i sockeln, träpanel på fasaderna och tegelpannor på taket. Rödfärg hör, liksom ljusa oljefärger, till byggnadstraditionen. Bostadshusen brukar vara väl placerade i terrängen, ofta så att man får bra källarutrymmen.

Helhet

Säkert vill du att ditt hus ska vara vackert och passa ihop med husen i trakten. Fundera över vilka kvalitéer huset har eller är tänkt att få innan du bestämmer dig för hur din om- eller nybyggnad ska bli. Försök att i möjligaste mån ta tillvara de värden som finns. Utformning av detaljer, allt ifrån sockel till skorsten, är viktigt för helheten! Ett varsamt underhåll av boningshus och andra byggnader betyder också mycket.

ANSVARET ÄR DITT

Om ditt hus är beläget i detta område är det en hel del du får göra utan att söka bygglov. Du får bland annat:

- Bygga till ditt bostadshus, med max 25 % av det befintliga husets byggnadsyta (dock max 50 m²)
- Byta fasadmateriäl och fönster
- Måla om fasader
- Bygga friggebod om max 15 m²
- Uppföra en komplementbyggnad som carport, förråd, växthus m m, om de inte förtär intrycket av huvudbyggnaden.

Det kan i vissa fall krävas tillstånd från andra myndigheter och tänk på att du alltid behöver grannens medgivande om du vill bygga närmare tomtragränsen än 4,5 meter. Ändringar av befintlig byggnad ska göras med varsamhet så att dess karaktär bibehålls. För att bygga ett nytt bostadshus behöver du söka bygglov hos kommunens miljö- och byggnämnd. Du behöver också bygglov för ändrad användning, större tillbyggnad m m. Ta alltid kontakt med kommunen för att informera dig om vad som gäller!

Det är ditt ansvar att försöka se till att det du gör smälter bra in i landskapet, ser vackert ut och inte sänker värdet på den kulturmiljö du bor i - vårt gemensammakulturarv. Det viktigaste är att man tänker efter före och använder sina pengar och egna och andras kunskaper på rätt sätt. Dra dig inte för att kontakta någon med specialkunskaper på området, det finns goda råd att få på nära håll - helt gratis!

Vy över dalen norrut från Låssby

VÅRT MUNKEDAL

Kommunen har en mycket variationsrik kulturmiljö med spår ända från 8000 f Kr fram till idag. Här finns allt från vackra, anrika herrgårdsmiljöer och storslagna kulturlandskap, till mindre kända men ändå mycket betydelsefulla torpmiljöer i skogslandskapet.

I denna folder kan du läsa mer om Bärfendal, som är en av dessa pärlor och mer än så - ett område av riksintresse för kulturmiljövård.

Kontakta oss

På kommunens miljö- och byggavdelning kan du få hjälp med vad som gäller vid bygglov och du kan även få råd om hur du ska tänka när du står inför ett byggprojekt.

Munkedals kommun

Miljö- och byggförvaltningen

455 80 Munkedal

e-post: munkedal.kommun@munkedal.se

tel: 0524-18000

fax: 0524-18110

En innehållsrik hemsida www.munkedal.se

Besök kommunens hemsida där även motsvarande informationsblad för andra kulturmiljöer finns att läsa. På hemsidan kan du också studera kommunens översiktsplan, ÖP 2001, där frågor kring natur- och kulturmiljövård är en viktig del. Kulturminnesvårdsprogrammet finns tillgängligt i sin helhet på kommunkontoret.

Kunskap om bohuslänsk byggnadstradition

På Bohusläns museum arbetar människor med kunskaper om hur man kan gå tillväga för att anpassa om- och tillbyggnader till den lokala byggnadstraditionen. Här finns också en samlad kunskap om äldre byggnadstekniker, traditionella färger och material.

Bohusläns museum

Box 403

451 19 Uddevalla

e-post: museum@bohusmus.se

tel: 0522-656500

fax: 0522-656505

hemsida: www.bohusmus.se

Lokalt tänkande och kunskap med rötter

“Man ska inte gå över ån efter vatten” är ett gammalt klokt ordstäv. I din bygd finns människor som är särskilt intresserade av frågor kring bygdens utveckling och historia.

Bärfendals hembygdsförening

Kontaktperson: Margaretha Nilsson

tel: 0524-81132

